

פתרון הבחינה בלשון "עולם חדש" (70%) קיץ תשע"ט

פייק ניוז – חדשות כזב

בואו לתרגל את החומר אצלנו באתר לשונימי: <https://www.lashonimi.co.il/all-quizes>

חלק ראשון: הבנה והבעה

1. א. חדשות כזב לפי שני הטקסטים הן פיסות מידע אינטרנטיות אשר מכילות מידע שקרי בצורה חלקית או מוחלטת.
ב. לפי הטקסטים, השימוש של מנהיגים בימינו במושג "חדשות כזב" אינו תואם את השימוש המסורתי בהן. לפיהם, מנהיגים בימינו משתמשים במונח זה כדי להדוף ביקורת כלפיהם, גם אם לעיתים ביקורת זו מוצדקת ואמינה.
2. הדוגמות מבססות את הטענה כי לחדשות כזב יש כוח מוכח ועוצמתי להשפיע על אירועים בקנה מידה עולמי, ולהטות את תוצאותיהם של תהליכים מדיניים וחברתיים.
3. א. ההמלצה שונה מהשאר בכך שהיא מפעילה את הקורא להפעיל שיקול דעת כלפי עצמו, ולא כלפי מקורות חיצוניים. לפי טקסט 3, בדיקה זו הכרחית: "אנשים נוטים להאמין לדיווחים שמאששים את הדעות המקוריות שלהם, שנותנים תוקף לעמדות שלהם. אם הדיווח השקרי עולה בקנה אחד עם העמדה של אותם אנשים, יש סיכוי גדול שהם יאמינו לו".
ב. בשאלת עמ"ר כל תשובה מנומקת עם עמדה ברורה תתקבל. מומלץ לקשר את תוכן התשובה לטקסטים הרלוונטיים.

הצעה לכתיבה ממצגת – "חדשות הכזב"

השנים האחרונות הביאו עמן שינויים טכנולוגיים מרחיקי לכת אשר משפרים את חייהם של מיליונים ברחבי הגלובוס, אך עלולים גם ליצור נזק תרבותי ומדיני כאשר הם מנוצלים לרעה. אחת התופעות המדוברות של זמננו היא פייק ניוז, חדשות הכזב. אין ספק כי השלכותיה של התופעה ימשיכו להשפיע על תהליכים חברתיים מורכבים, וחלק ממאפייניה עלולים לפגוע במארג הדמוקרטי.

במאמריהם של בוחבוט (2018), לב (2017) ויוקד (2017) עולה בבירור כי לתופעת חדשות הכזב יש השפעה אדירה על הקוראים ותפוצה מיידית חסרת תקדים, זאת בזכות הרשתות החברתיות.

לשונימי – הכנה לבגרות בלשון. נקודה.

פתרון בחינת הבגרות בלשון במועד קיץ 2019 – מאתר לשונימי

לפי בוחבוט (שם), במסגרת התופעה נעשים שינויים מגמתיים של חלקים מסוימים בכתבה חדשותית לכאורה, אך הם נעשים בזדון כך שהקוראים אינם חשים בהם, אלא רואים בהם ידיעה אמיתית. לב (שם) מדגישה כי חדשות כזב מופצות במכוון לשם השגת רווח כלשהו למשל רווח כלכלי או פוליטי. עוד נטען במאמרה כי השיתוף ברשתות החברתיות מאפשר לידיעות שקריות להתפשט ולהפוך לווראליות בקצב שאי אפשר לרסן אותו. גם יוקד (שם) מצטרף לטענות אלה ומוסיף שיש סכנה אמיתית שהמגמה הנוכחית של פרסום חדשות כזב תגרום לאנשים להיות ספקנים בנוגע לכל מה שהם קוראים, ושהאמינות של הסיפורים העיתונאיים תהיה בסכנה. בוחבוט (שם) ולב (שם) תמימי דעים לגבי ההשפעה המכרעת שהייתה לחדשות כזב על אירועים מדיניים בעת האחרונה, כגון הבחירות בארה"ב והברקזיט בבריטניה.

דחיפותה המובהקת של הבעיה הולידה מגוון של הצעות להתמודד עם סכנות הפייק ניוז. ענקיות טכנולוגיה כמו "פייסבוק" ו"גוגל" מציגות יוזמות שונות שנועדו לסייע למשתמש להפגין מידה של ספקנות וביקורת על תכנים שמופצים ברשת, כפי שעולה ממאמריהם של בוחבוט (2018) ויוקד (2017). לדבריהם, ענקיות אלה נקטו לאחרונה שורה של צעדי התייעלות, כמו סימון ידיעות מזויפות והקמת צוותים לאיתור תוכן כוזב ולהסרתו. לב (2017) אף מציעה מספר כללים פשוטים לזיהוי חדשות כזב, ביניהם ניתוח ביקורתי של תוכן הכותרת של הידיעה, בירור מקורה וליקוט מידע על המחבר – כל אלה על מנת לסנן בצורה עצמאית ידיעות שקריות.

ביבליוגרפיה

בוחבוט, ה'. (2018). "חדשות כזב": קיצור תולדות ה'פייק ניוז". מתוך אתר ynet.
יוקד, צ'. (2017). "שני פרופסורים אמריקאים ינסו לנצח את ה'פייק ניוז" מתוך אתר הארץ.
לב, א. (2017). "4 שיטות בדוקות לזיהוי 'פייק ניוז'". מתוך אתר חורים ברשת.

חלק שני – לשון

פרק א: שם המספר, מילות היחס ואותיות השימוש

לשונימי – הכנה לבגרות בלשון. נקודה.

פתרון בחינת הבגרות בלשון במועד קיץ 2019 – מאתר לשונימי

5. א.

- בְּשִׁלוּשָׁה
- וּשְׁמוֹנָה
- אֶחָד

ב.

- מאה עשרים ושישה אלף
- שישה
- פי שישה
- שתיים
- ארבע

6.

- כלפיהם
- אתכם

פרק ב: תחביר

7. א.

- (1) משפט מחובר
- (2) השאר משפטים מורכבים

ב. משפט עם מבנה סתמי מעניק תוקף כללי, והתוכן יוצר רושם אמין ומהימן.

ג.

התפקיד התחבירי של המילה או המילים שהתמורה ממירה	המילה או המילים שהתמורה ממירה	תמורה	
מושא	גלויים	עטלפים דמויי אדם, שטח מאבני בזלת ועצי ירח.	1
נושא	האסטרונום	ג'ון הרשל	2

ד.

- (1) לכאורה, כביכול
- (2) הסגרים אלה מדגישים את עמדתו המסתייגת של הכותב מאמינותו של הקטע.

לשונימי - הכנה לבגרות בלשון. נקודה.

8. א.

משפט 1 מורכב - שנאמר לעיתים תכופות מידי = פסוקית לוואי
משפט 3 מורכב - שהוא אינו יכול להאמין לשום אדם = פסוקית נשוא (אחרי אוגד).

ב.

נהפך = אוגד

הוא = אוגד

הוא = נושא

אינו = אוגד

ג. משפט 2 הוא משפט ייחוד. ללא חלק הייחוד: לשקר אין רגליים.

ד.

(1) כמה אנשים כל הזמן או את כל האנשים זמן מה

(2) ברירה

9. א. (1)

אם הדיווח השקרי עולה בקנה אחד עם דעותיהם של הקוראים = פסוקית תנאי
שהם יאמינו לו = פסוקית לוואי (איזה סיכוי?)

(2) עולה בקנה אחד = נשוא מורחב (ביטוי)

ב.

(1) סיבה ותוצאה

(2) מפני ש...כי, לכן, תגרום ל.. = מילות קישור של סיבה ותוצאה

(3)

משפט 1 - אנשים יהיו יותר ספקניים.

משפט 2 - האמינות של הסיפורים העיתונאיים תהיה בסכנה.

משפט 3 - מעמד העיתונות והתקשורת ייפגע.

**יש אפשרויות נוספות*

10. א.

(1) פייסבוק תפיק מהדורת חדשות משלה כדי להילחם בפייק ניוז.

לשונימי - הכנה לבגרות בלשון. נקודה.

(2) חדשות הכזב – טוויטר כשלה במלחמה בהן.

(3) האיחוד האירופי הציע להיאבק בחדשות הכזב לקראת הבחירות.

ב.

(1) מי הפיץ שקרים ברשת?

(2) מי נחקר?

11. א.

המשפט התקין בקבוצה 1 : פייסבוק מחקה חשבונות מזויפים, **שמפעיליהם** ניסו **לשנות** את השיח הציבורי **ולהשפיע** עליו.

המשפט התקין בקבוצה 2: **אם** יוכח שהמועמד ניצח בבחירות בגלל **חדשות הכזב** שהפיץ בנוגע למתנגדיו, יתקיימו בחירות חוזרות.

ב. השיבושים במשפטים:

במידה 1 = מילת תנאי שגויה

להשפיע ולשנות = כל פועל מצריך מילת יחס מתאימה.

שמפעיליהן = אין התאמה בזכר ונקבה בין הנושא (חשבונות) למאזכר שלו בהמשך המשפט.

החדשות כזב = היידוע חייב להופיע לפני הנסמך (שם התואר)

ג.

(1) בעקבות הביקורת הנוקבת שספגה פייסבוק בנוגע למתן במה חופשית לחדשות כזב, אמר

מארק צוקרברג, מייסד הרשת החברתית: **”יש לנו אחריות גדולה יותר מאשר רק לבנות**

טכנולוגיה שדרכה זורם מידע”. לדברי צוקרברג, יינקטו צעדי ייעול כדי להגביל את

פרסום החדשות הכוזבות בפייסבוק. הוא ציין גם כי פייסבוק החלה לשתף פעולה עם

סוכנות ידיעות המתמחה באיתור ידיעות מזויפות כדי לצמצם עד כמה שאפשר את תפוצתן

ברשת.

(2) הסיבות לפיסוק: תמורה (אחרי מארק צוקרברג), ציטוט (דיבור ישיר), הסגר (לדברי

צוקרברג), נקודות בסוף כל משפט.

לשונימי – הכנה לבגרות בלשון. נקודה.

פתרון בחינת הבגרות בלשון במועד קיץ 2019 – מאתר לשונימי

פרק ג: מערכת הצורות

12. א. במשקל

ב.

ידועות = י/וד"ע, בניין קל
נועד = י/וע"ד, בניין נפעל

ג.

- (1) פיעל
- (2) השווה
- (3) השתווה

ד. הוצגו = יו"ד חסר, מדה = דל"ת חסרה

לשונימי - הכנה לבגרות בלשון. נקודה.

פתרון בחינת הבגרות בלשון במועד קיץ 2019 – מאתר לשונימי

ה. עשוי, רצוי = גזרת נלי"ה (כמו גילוי)
ו. מדעי = צורן גזירה במשמעות שם תואר

13. א.

- (1) מְנַגְדִים = שורש נג"ד, בניין פועל
- מְטוֹת = שורש נט"ו/ה, בניין הופעל
- (2) נטיה (קל), הטיה (הפעיל)
- (3) הנגדה והגדה (שניהם מהשורש נג"ד), השיר והנשיר (שניהם מהשורש נש"ר)
- הנגנה = שורש נג"נ
- הגנה = שורש גנ"נ (ע"ע)
- אוכל = שורש יכ"ל (נפי"ו)
- אוכל = אכ"ל
- (4) מנהיג

ב. כל ארבע המילים המודגשות נגזרו מאותו השורש.

14. א.

- (1) הופצה, להתכונן, תגובה
- (2) תושבי
- (3) נצפתה
- (4) המחזה
- שורש תנייני = מח"ז
- שם עצם שממנו גזור השורש = מחזה (בתיאטרון)
- שורש ראשוני = חז"י/ה

ב. מכיר, משיב, מעיק, מסיר, מציע, מגן

15. א.

- (1) בָּרַר היא הצורה הנכונה (אל"ף ורי"ש תמיד תשלום דגש)
- (2) שי"מ/שו"מ, בניין קל, לשים
- (3) מוגזמת = בניין הופעל, מעצבנת = בניין פיעל
- (4) שני שמות התואר האחרים הם בסיס וצורן סופי, עם בסיס לועזי וצורן סופי א"ת.
- (5) מְפַרְקֶת היא הצורה הנכונה, כי אין סיבה להנמכת תנועה, כ"ף אינה גרונית.

ב.

- (1) זמן ציווי
- (2) כדאי לברר // צריך לברר

לשונימי - הכנה לבגרות בלשון. נקודה.

פתרון בחינת הבגרות בלשון במועד קיץ 2019 – מאתר לשונימי

16. א.

(1) שורש דב"ב

(2) בניין פיעל

(3) לדובב על דרך גזרת הכפולים, ואילו לדבב על דרך גזרת השלמים.

ב.

שורש זמ"מ	שורש יז"מ
מְזַמֵּם, זָמַמְוּ	מִיָּזֵם, אָזַם

ג.

(1) תבסיסן (תבסיס + X)

(2) שורש ומשקל

(3) רמאי אינה בינוני, ממשקל קטל/קטאי

בהצלחה!!!